

den blev altsaa ikke til noget. Man veg tilbage for Planens Gennemførelse, der ogsaa er forbunden med praktiske Vanskeligheder, idet man jo maa tilvejebringe en Kirkevalglov, før man kan afholde Valg til en saadan Synode. Jeg har imidlertid ikke faaet det Indtryk, at det netop er en af Valg fremgaaet, talrig Forsamling, som Landemoderne ønske skal høres; selv de af dem, der stærkest udtale sig om en Kirkedag, synes dog at mene, at en Kommission, sammensat af Ministeriet, ogsaa vil kunne gøre Fyldest. Jeg røber vel ikke nogen Hemmelighed ved at omtale, at der i det tidligere Udvalg blev gjort Ministeren to Forslag til en saadan Kommissions Nedsættelse, et, hvorefter han blev stillet ganske frit med Hensyn til Udnævnelsen, og et andet, hvori der gaves visse Anvisninger med Hensyn til i det mindste nogle af Medlemmerne, idet de dels skulde indtræde i Kraft af deres Stilling og dels i Henhold til Valg af andre end Ministeren. Det var ikke Meningen med dette sidste Forslag paa nogen Maade at binde Ministeren. Foretrak han — det kan jeg rolig sige, da jeg var Forfatter af dette sidste Forslag — det fri Valg, vilde jeg ganske slutte mig dertil. Det var ikke Meningen at indskrænke hans Frihed, men at lette ham Udpegningen af Medlemmerne af Kommissionen, hvilket jo ganske utvivlsomt er en ret vanskelig Opgave. Denne Lettelse kunde han, hvis han satte Pris derpaa, opnaa ved Bistand fra vor Side, og gjorde han det ikke, var jeg for mit Vedkommende, og jeg tror, de, der stode paa samme Standpunkt som jeg i dette Spørgsmaal, ganske villige til at stille ham frit. Jeg tror derfor, at Nedsættelse af en Kommission stadig er den Vej, ad hvilken man kan naa frem i denne Sag, hvorfor jeg meget stærkt maa udtale Ønsket om, at man i den Henseende maa kunne komme til Enighed med den højtærede Minister i det Udvalg, som nu vil komme til at behandle Sagen, og som jo i øvrigt vil have til Opgave først og fremmest nærmere at gøre sig bekendt med de foreliggende Udtalelser fra Landemoderne.

Grunden til, at jeg mener, at Sagen ikke kan løses uden i Forbindelse med Forfatningssagen, og denne atter kun gennem en baade af gejstlige og læge Elementer sammensat Kommission, er den, der ogsaa er udtalt i Ministeriets Skrivelse af 29. Maj 1902, at man vanskelig kan tænke sig, at Valgene til en fælles repræsentativ Forsamling kunne foregaa paa anden Maade, end saaledes at Menigheds-

raadene komme til at danne Basis for Organisationen. Det er altsaa Hensigten at skabe Menighedsraad over hele Landet for paa den Maade at faa en Slags Vælgerkorporationer, som skulle være Basis for den centrale, repræsentative Forsamling. Men nu forekommer det mig at være unaturligt at skabe en Vælgerkorporation, naar man ikke samtidig skaber den Forsamling, hvortil der skal vælges, ja, end ikke stiller den i Udsigt, men blot betegner den som en fjern Mulighed. Efter min Mening kan man ikke løsrive et Fragment af en Kirkeforfatning og ordne det særskilt uden at skade Helheden. Den højtærede Minister antydede i det Foredrag, hvormed han forelagde Sagen i Aar, at et andet Formaal for Menighedsraadene var at vænne Medlemmerne af Folkekirken til at tænke kirkeligt om kirkelige Sager, altsaa ikke politisk, og det er jo et højt prisværdigt Formaal. Jeg mener nu ogsaa, at en nødvendig Forudsætning for Dannelsen af enhver Kirkeforfatning er, at Menighederne ere vante til at tænke kirkeligt om kirkelige Sager; men det udelukker jo ikke, at Menighedsraadene tilige organiseres som Vælgerkorporationer for den almindelige repræsentative Forsamling. Den Omstændighed, at de ogsaa have det andet nysnævnte, af Ministeren antydede Formaal, ophæver derfor ikke Rigtigheden af min Paastand om, at dette ene Fragment af Kirkeforfatningen ikke lader sig løsrive af Sammenhængen og ordnes særskilt. Og vilde man indskrænke sig til at danne Menighedsraadene blot med det for Øje, at vænne Menighedens Medlemmer til at tænke kirkeligt i kirkelige Sager, maatte man i alt Fald komme til noget ganske andet end det, der her er Tale om. Man maatte saa stryge Bestemmelserne om Præstevalget eller ordne det ganske anderledes, thi det nærværende Forslag vil jo dog bestemt præjudicere den Indflydelse, som de højeste kirkelige Embeder maatte faa ved den endelige Kirkeforfatning og i den centrale repræsentative Forsamling. Man maatte ogsaa for at vænne Folk til at tænke kirkeligt i kirkelige Sager have ganske andre Regler om Valgretten til Menighedsraadene end de nu foreslaaede, thi — det vedkender man sig ganske aabent — efter dem ville mange, som netop ikke tænke kirkeligt og ikke føle kirkeligt, benytte sig af den Adgang til Magt og Indflydelse paa kirkelige Sager, som Forslaget giver. Endelig maa jeg hævde, at man ikke kan vænne Folk til at tænke kirkeligt i kirkelige Sager ved